

Til: **Nasjonalt råd for ernæring**

Fra: May Cecilie Lossius
Dato: Tirsdag 21. mai 2024

Referat

Sted: Helsedirektoratets møtesenter/Teams
Tid: 10.00-15.00
Emne: Møte i Nasjonalt råd for ernæring

Til stede: Lene Frost Andersen, Mette Svendsen, Kirsten Holven, Guri Skeie, Liv Stray Breistein, Eli Skeie, Simon Dankel, Aysha Grönberg, Rune Blomhoff, Amund Måge, Nanna Lien (til kl. 11.45), Lars Fadnes (digitalt), Elsie Brenne (digitalt), Helle Margrete Meltzer (digitalt til kl. 12.50) og Camilla Sandvik (digitalt). Bente Mangschou deltok som observatør fra VKM.

Fra Helsedirektoratet: May Cecilie Lossius, Ole Berg, Gry Hay, Henriette Øien, Amalie Alnes Gjørde, Erik Arnesen, Guro Berge Smedshaug (digitalt), Torunn Holm Totland (digitalt), Vegard Lysne (digitalt) og Henriette Walaas Krogh (referent).

Sak 20/24: Velkommen v/rådsleder Lene Frost Andersen. Godkjenning av innkalling og av referat fra møtet 13. mars 2024.

Innkalling til møtet og referat fra møtet 13. mars 2024 ble godkjent.

Sak 21/24: Nytt fra Helsedirektoratet

Nytt fra Helsedirektoratet ble presentert.

- Ernæring i helse- og omsorgstjenesten: Tre relevante rapporter er nylig publisert. Rapportene er del av leveranser til tiltak i Handlingsplan for bedre kosthold (2017-2023) og Nasjonal ernæringsstrategi for eldre (2021-2023).
 - o "[Mat og måltider i sykehjem 3](#)": En nasjonal kartlegging av mat, måltider og ernæringsoppfølging i sykehjem fra Høgskolen i Østfold på oppdrag fra Helsedirektoratet.
 - o "[Nasjonal kartlegging av mat og måltider i sykehus](#)": Tilsvarende rapport fra St. Olavs hospital på oppdrag fra Helsedirektoratet.
 - o "[Matfaglig kompetanse i helse- og omsorgstjenesten](#)": Utredning fra Helsedirektoratet om matfaglig kompetanse, med spesiell vekt på matverter.
- Tilskudd "[Modellutvikling – klinisk ernæringsfysiolog som ressurs for omsorgstjenesten](#)": Totalt 12 prosjekter/modeller har fått støtte i tilskuddsperioden 2021-2024. Det er søkt om fem ganger mer midler enn tilskuddsrammen. Helsedirektoratet [søker nå evaluator](#) for tilskuddsordningen.
- Helsedirektoratet har i 2024 startet et prosjekt for etablering av nasjonale kvalitetsindikatorer innen ernæring i spesialisthelsetjenesten, i samarbeid med RHF-ene og andre interessenter.

Helsedirektoratet

Postboks 220 Skøyen, 0213 Oslo • Besøksadresse: Vitaminveien 4 • Tlf: (+47) 47 47 20 20
Org. nr. 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

- Utvikling av ny [kostholdsstatistikk](#): Tentativ lansering på SSB 12. juni, basert på konsumprisindekstall og data fra 2018. [Her](#) er oversikt over matvaregruppering.
- Kostrådene: Det er totalt kommet [236 høringsinnspill](#) til kostrådene i offentlig høring. Innspillene blir publisert i løpet av 21. mai. Kort oppsummert dreier innspill fra privatpersoner seg om ultraprosessert mat, meieriprodukter og kjøtt. Generelt er det også mange innspill på kobling til miljø og klima, og alkohol som del av kostrådene.
- [Oppdrag til VKM](#). Helsedirektoratet har bedt VKM om å beregne og vurdere i hvilken grad kostrådene (slik de foreligger i høringsutkastet) vil dekke behov for anbefalt inntak av næringsstoffer i den voksne befolkningen. Rapporten vil inngå som en del av underlaget til revisjonsarbeidet.
- Plan for lansering av kostrådene: på [hovedprogrammet](#) på Arendalsuka torsdag 15. august 2024 kl. 12.30-13.30. Hvis medlemmer fra rådet vil være til stede, så gi beskjed til ole.berg@helsedir.no slik at vi kan holde av plass.

Sak 22/24: Erfaringer fra arbeidet med høring kostråd – runde rundt bordet

Høringsarbeidet bestod kronologisk av ett fysisk heldagsmøte, ett digitalt møte, en skrivegruppe som sammenfattet innspillene fra møtene, deretter ett digitalt møte med felles gjennomgang og skriftlig korrespondanse før innsending av høringssvar.

Positivt: God prosess tross kort tid og at man ikke kjenner hverandre så godt, folk var flinke til å holde seg til sak og prinsippene som lå til grunn. Fint med veksling mellom møter og mulighet for skriftlig innspill. Skrivegruppen gjorde en god jobb med å sammenfatte teksten og finne mellomløsninger som rådsmedlemmene kunne stille seg bak. Fint å avklare hvor stor enighet man skulle ha, for eksempel 2/3 flertall, i forkant av høringssvar.

Utfordringer: De strukturelle rammene for høringen gjorde det utfordrende å gi innspill. Det var for lite tid til diskusjon for å få frem forskjeller i oppfatninger av grunnlaget – som utgangspunkt for å gi mer konkrete og spissformulerte innspill.

Erfaring til senere: Starte tidligere med å utarbeide skriftlig høringssvar, så man i større grad kan gi innspill når det passer for seg. Fokus på mer tydelige og konkrete innspill til hva som eventuelt kan gjøres annerledes. Rådsleder kan gjerne raskere "lande" saker når et flertall mener noe.

Sak 23/24: Aktuelle oppdrag fra Helsedirektoratet.

Helsedirektoratet presenterte oversikt over aktuelle oppdrag for ernæringsrådet:

- Tran til barn 1-3 år
- Oppfølging av rådets tidligere arbeid med vitamin D
- Veien videre/evaluering av sluttrapport av Handlingsplan for bedre kosthold
- Implementering nasjonale kostråd

I tillegg til disse sakene ble to saker løftet fra rådsmedlemmer: Mulighet for kolesterolscreening for barn (oppfølging fra forrige rådsperiode) og definisjon av fritt og tilsatt sukker (jf. ernæringsrådets høringsinnspill til kostrådene og oversikt over mulige oppdrag som ble presentert 15. januar).

Praktisk: Det ønskes 4-6 rådsmedlemmer i hver arbeidsgruppe, Helsedirektoratet er sekretariat, Teams-rommet benyttes som arbeidsflate og avgrensning og avklaringer (inkludert forventningsavklaring om hva arbeidet skal munne ut i) gjøres i fellesskap mellom

Helsedirektoratet

Postboks 220 Skøyen, 0213 Oslo • Besøksadresse: Vitaminveien 4 • Tlf: (+47) 47 47 20 20
Org. nr. 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

arbeidsgruppe og Helsedirektoratet. Gjeldende godtgjørelse for arbeid med oppdrag er at rådsmedlemmer kan skrive inntil 10 timer møteforberedelse til hvert ordinære rådsmøte – hvor progresjon og eventuelle problemstillinger i arbeidet presenteres i rådsmøtene (se ppt fra møtet).

Oversikt over hvem som meldte seg til arbeidsgrupper:

Tema	Hvem
Tran til barn 1-3 år	Kirsten, Amund, Lars
Vitamin D	Rune, Mette
Implementering kostråd	Helle, Nanna, Aysha, Simon, Mette, Liv, Eli, Lars, Elsie, Camilla, Lene - Lage paraply først, bør kanskje ha undergrupper
Handlingsplanen – ny strategi?	Kirsten, Mette, Guri, Eli, Liv, Lars, Camilla
Sukker	Rune, Aysha, Simon, Elsie, Lene

Generelle innspill som kom i møtet:

- Helsedirektoratet utarbeider sammen med arbeidsgruppene et forslag til overordnet oppdrag/plan før rådsmøtet i august
- Det anbefales å sette tydelige rammer i oppdragsbeskrivelsen:
 - o Hva skal gjøres
 - o I hvilken rekkefølge
 - o Tidsramme
 - o Målgruppe
 - o Produkt

Sekretariatet noteterte innspill fra ernæringsrådet til hvert av oppdragene som deles med den enkelte arbeidsgruppe.

Sak 24/24: Strategi for rådsperioden og oppfølging av sak 5/24 Helsedirektoratets arbeid med kommunikasjon.

Strategi:

- Det var stor tilslutning til at rådet skal ha en strategi. Den bør vært kortfattet og overordnet. På basis av den strategiske planen 2015-2017 lager Lene og Aysha et utkast til sirkulering
- Aktuelle temaer som ble løftet frem som interessante og strategisk langsiktige/overgripende for rådsperioden:
 - o Operasjonalisering av kostrådene. For eksempel bidra til å utarbeide eksempler på måltidsmønstre, både ulike aldersgrupper og ulike undergrupper i befolkningen
 - o Klima og miljø. Bidra til å koble (det å følge) kostrådene tettere opp mot gevinstene det har for klimaet
 - o Kosthold og ernæring i folkehelsearbeidet – bidra til å koble disse to tydeligere opp mot hverandre

Helsedirektoratet

- Bidra til å fremsnakke belgfrukter og evt. andre matvarer det anbefales økt inntak av – mange vil spise mer, men vet ikke hvordan
- Styrke ernæringskompetanse hos nøkkelgrupper
- Matomgivelser

Kommunikasjon:

- Rådet uttaler seg primært om egne arbeider eller saker som henger sammen med hva rådet jobber med (og da er det rådsleder som uttaler seg)
- Helsedirektoratet kan også videresende henvendelser til rådsleder og be rådet uttale seg
- Helsedirektoratet ber også noen ganger medlemmer av rådet om faglig bistand i enkelthenvendelser
- Ellers er det opp til hvert enkelt rådsmedlem å ta en vurdering om når man benytter 'medlem av Nasjonalt råd for ernæring'
- Facebook-siden til ernæringsrådet legges ned. I det videre vil rådet benytte seg av Helsedirektoratets kanaler på Facebook og andre sosiale medier
- Kommunikasjon rådsmedlemmene mellom (diskusjons- og delingsnettverk): Det ble ikke landet om Facebook-gruppe eller Teams-kanalen er best egnet.

Sak 6/24: Oppfølging av sak 6/24 Habilitet og interessekonflikt.

Som oppfølging fra møtet 15. januar ble temaet (intellektuell) interessekonflikt tatt opp. Rådsmedlemmene er rekruttert nettopp basert på sin kompetanse og erfaring, og skal ikke måtte rapportere inn hver publikasjon eller aktivitet. Målet er at det skal være åpenhet overfor Helsedirektoratet og rådsmedlemmene imellom om hvilke interesser og bindinger rådsmedlemmene eventuelt har. Habilitet og interessekonflikt må være tema for hvert møte i rådet og rådsmedlemmene vurderer sin habilitet ved hver sak og i hvert møte, og synliggjør eventuelle egne interesser for øvrige rådsmedlemmer i møtet.

Når alle rådsmedlemmer har sendt inn sine skjemaer, vil de legges ut på felles Teams-mappe.

Sak 25/24: Eventuelt

Det var ingen saker til eventuelt.

Ordinære rådsmøter høsten 2024:

- Onsdag 21. august 2024 kl. 10-15
- Tirsdag 19. november 2024 kl. 10-15 med påfølgende juleavslutning (avtales i august-møtet)

Helsedirektoratet

Postboks 220 Skøyen, 0213 Oslo • Besøksadresse: Vitaminveien 4 • Tlf: (+47) 47 47 20 20
Org. nr. 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no